



T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024



Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00



www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr



İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM BULGULARI.....	10
8.	EKLER.....	21

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: TSE Ortaklıkları.....	4
Tablo 2: Yıllar İtibarıyla Personelin İstihdam Şekline Göre Sayısal Dağılımı.....	5
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....	5
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....	6
Tablo 5: 2023 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	6

KISALTMALAR

A.Ş. : Anonim Şirketi

ICAS : Uluslararası Uygunluk Değerlendirme Servisi A.Ş.

SAMLAB : Samsun Akredite Uluslararası Metal Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarları İşletmeciliği A.Ş.

LTD. ŞTİ. : Limited Şirketi

TSE : Türk Standardları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Tahsisli Taşınmazların İz Bedeli ile Takip Edilmesi
2. Taahhüt Hesaplarının Eksik Kullanılması
3. Dövizlerin Günlük Değerlemeye Tabi Tutulmaması
4. Verilen Hizmetlerin Karşılığı Olarak Müşteriler Tarafından Yapılan Ücret ve Avans Ödemelerinin Tamamında Kurumsal Tahsilat Sisteminin Kullanılmaması
5. Otomotiv Test Merkezi İçin Tahsis Edilen Taşınmazın Fuzuli Şagiller Tarafından İşgal Edilmesi
6. Bazı Hizmetlere Ait Ücretlerin Tahsil Edilememesi Sonucu Açılan İcra ve Dava Dosya Sayılarının Sürekli Artması
7. Bazı Hizmetlerin Belirlenen Sürelerde Yerine Getirilmemesi Nedeniyle İdari Para Cezası Ödenmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türk Standardları Enstitüsü (TSE) 18.11.1960 tarihinde 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanunu ile kurulmuş, kısa adı ve markası “TSE” olan, tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili kuruluşu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresidir.

Bakanlar Kurulunca 02.07.2018 tarihinde kararlaştırılan 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 96’ncı maddesi ile 132 sayılı Kanunun adı “Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun” olarak değiştirilmiş ve çoğu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

132 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerden sonra, 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin Otuzdokuzuncu bölümünde yer alan 549 ila 565’inci maddelerinde kurumun amacı, görevleri ve yapılanması yeniden düzenlenmiştir.

Söz konusu Kararname’nin “Amacı” başlıklı 549’uncu maddesinde:

“(1) Bu Bölümün amacı Türk Standardları Enstitüsünün kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

“Kuruluş” başlıklı 550’nci maddesinde de:

“(1) Her türlü madde ve mamulleri ile usul ve hizmet standartlarını yapmak gayesiyle Türk Standardları Enstitüsü kurulmuştur.

(2) Enstitü, tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen özel bütçeli bir Kamu Kurumu olup kısa adı ve markası TSE’dir. Bu marka çeşitli şekillerde gösterilir. Türk Standardları Enstitüsünün müsaadesi olmadan bu marka hiçbir şekil ve şart altında kullanılamaz.

(3) Yalnız Türk Standardları Enstitüsü tarafından kabul edilen standartlar Türk

Standardı adını alır.

(4) Bu Standardlar ihtiyari olup; standardın ilgili olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı ile mecburi kılınabilir. Bir standardın mecburi kılınabilmesi için Türk Standardı olması şarttır. Mecburi kılınan standardlar Resmi Gazetede yayımlanır.

(5) Enstitü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili kuruluşudur. Türk Standardları Enstitüsünün merkezi Ankara'dadır."hükümleri öngörülmüştür.

Kararname'nin "Görevleri" başlıklı 551'inci maddesinde TSE'nin görevleri şu şekilde sıralanmıştır:

- a) Her türlü standardı hazırlamak veya hazırlatmak,
- b) Enstitü bünyesinde veya hariçte hazırlanan standartları tetkik etmek ve uygun bulunduğu takdirde Türk Standardı olarak kabul etmek,
- c) Kabul edilen standartları yayımlamak ve ihtiyari olarak uygulanmalarını teşvik etmek,
- ç) Hususi ve resmi sektörün talebi üzerine standartları veya projelerini hazırlamak ve mütalaa vermek,
- d) Standartlar konusunda her türlü ilmi ve teknik incelemelerle araştırmalarda bulunmak, yabancı memleketlerdeki benzeri çalışmaları takip etmek, yabancı standart kurumları ile münasebetler kurmak ve bunlarla işbirliğinde bulunmak,
- e) Üniversiteler ve diğer ilmi, teknik kurum ve müesseselerle işbirliği sağlamak, standardizasyon konularında yayın yapmak, milli ve milletlerarası standartlardan arşivler meydana getirmek ve ilgililerin faydalanmalarına sunmak,
- f) Standartlarla ilgili araştırma maksadıyla ve ihtiyari standartların tatbikatında kontrol için laboratuvarlar kurmak, muayene, analiz ve deneyleri, resmi veya hususi sektörün talep edeceği teknik çalışmaları yapmak ve rapor vermek,
- g) Yurttan standart işlerini yerleştirmek ve geliştirmek için elemanlar yetiştirmek ve bu maksatla kurslar açmak ve seminerler tertiplemek,
- ğ) Standartlara uygun ve kaliteli üretimi teşvik edecek her türlü çalışmaları yapmak ve bunlarla ilgili belgeleri tanzim etmek,

h) Metroloji ve kalibrasyon ile ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak ve gerekli laboratuvarları kurmak,

1) Uygunluk değerlendirme alanlarında diğer faaliyetleri yürütmek.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

TSE'nin organları Genel Kurul, Teknik Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu ile İhtisas Kurullarından oluşmaktadır. En yüksek karar organı Genel Kuruldur. Teknik Kurul, Kurum tarafından hazırlanan standartları kabul eden teknik bir organdır. Yönetim Kurulu, Enstitünün yürütme organıdır. Denetleme Kurulu, Enstitünün hesapları ve bunlarla ilgili muameleleri yapan kuruldur. İhtisas Kurulları ise, Kurumun ilmi inceleme ve standartları hazırlama kurullarıdır.

Enstitüde, hiyerarşik olarak Başkan, Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları ve Daire Başkanları/Merkez Başkanları, Grup Başkanları gibi birimler bulunmaktadır.

Kurumun merkezi Ankara olup 1 Genel Sekreter, 3 Genel Sekreter Yardımcılığı, 1 Rehberlik ve Denetim Kurulu Başkanlığı, 1 Birinci Hukuk Müşavirliği, 15 Merkez/Daire Başkanlığı, 14 Grup Başkanı, 10 Bölge Koordinatörlüğü bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin Ortaklıkları

Ortaklık konusu, 132 sayılı Kanun'un Ek 2'nci maddesi ile düzenlenmiş olup TSE'nin kuruluşunda ve iştirakinde bulunduğu ortaklıklar bulunmaktadır. Söz konusu madde, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kaldırılmış ve yerine 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin yer alan 565'inci maddesinde;

“Şirket kurulması”; “(1) Enstitü, standardizasyon görevleri dışında kalan ana faaliyetlerinin tamamı veya bir kısmını kuracağı, iştirak edeceği veya işbirliğinde bulunacağı yerli ve yabancı şirketler eliyle yürütebilir. Şirket kurulmasına veya iştirak edilmesine, Genel Kurulun kararı ve Bakanın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca karar verilir. Genel Kurul, gerektiğinde bu konudaki yetkisini Yönetim Kuruluna devredebilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Kurumun iştirakinin bulunduğu şirketler:

- Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.
- Uluslararası Uygunluk Değerlendirme Servisi A.Ş. (ICAS)

- TSE- SOJUZTEST Metroloji ve Kalibrasyon Limited Şirketi
- Özbek-Türk Test Merkezi
- TRTest Test ve Değerlendirme A.Ş.
- Samsun Akredite Uluslararası Metal Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarı İşletmeciliği A.Ş (SAMLAB)

TSE'nin Azerbaycan, Suudi Arabistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olmak üzere toplam beş ülkede temsilciliği bulunmaktadır. TSE, dış temsilcilikleri aracılığıyla yurtdışında da faaliyetlerini sürdürmektedir. Kurumun ortak olduğu şirketlerle ilgili açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: TSE Ortaklıkları

Şirket Ünvanı	Şirketin Toplam Sermayesi	Ortaklık Pay (%)
Uluslararası Uygunluk Değerlendirme Servisi A.Ş. (ICAS)	100.000.000 TL	100
TSE SOJUZTEST Metroloji ve Kalibrasyon Ltd. Şti.	360.000 TL	49
Özbek-Türk Test Merkezi	1.166.600 USD	49
TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.	30.000.000 TL	15
Samsun Akredite Uluslararası Metal Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarı İşletmeciliği A.Ş. (SAMLAB)	6.000.000 TL	85
Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.	338.910.582 TL	59

İnsan Kaynakları

TSE, kalite altyapısının güçlendirilmesi, uluslararası ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik standardizasyon ve uygunluk değerlendirme hizmetlerini merkez ve taşra teşkilatında 1333 kadrolu ve 1412 diğer (sürekli işçi, sözleşmeli bilişim personeli, inceleme elemanı, heyet üyesi) personel olmak üzere toplam 2745 çalışan ile gerçekleştirmektedir.

Personelin yaş dağılımında; çalışanların %2'sinin 18-30, %35'inin 31-40, %15'inin 41-45, %14'nün 46-50, %16'sının 51-55, %18'inin 56-65 yaş grubunda olduğu görülmektedir

Kadrolu personelin yaklaşık %0,97'si ilköğretim, %5,4'si lise ve dengi, 9,98'i ön lisans, %62,19'u lisans, %19,13'ü yüksek lisans, % 2,33'ü doktora seviyesi öğrenim görmüşlerdir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Personel" başlıklı 561'inci maddesi ile istihdam şekilleri belirlenmiş, "Uzman ve Denetçi İstihdamı" başlıklı 562'nci maddesinde de,

Enstitüde 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine TSE Uzmanı, TSE Uzman Yardımcısı, Denetçi ve Denetçi Yardımcısı istihdam edileceği hükmüne bağlanmıştır.

Tablo 2: Yıllar İtibarıyla Personelin İstihdam Şekline Göre Sayısal Dağılımı

İstihdam Şekli	2019	2020	2021	2022	2023
Kadrolu Personel	1.573	1.532	1.451	1.398	1333
Sürekli İşçi	468	461	446	433	424
Sözleşmeli Bilişim Personeli	4	14	12	13	14
Sözleşmeli Personel	3	3	2	0	0
İnceleme Elemanı	615	729	954	957	908
Heyet Üyesi	276	406	563	62	66
Toplam	2.939	3.145	3.428	2.863	2745

1.3. Mali Yapı

TSE'nin gelirleri Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 563'üncü maddesinde;

- TSE'nin yapacağı hizmetler karşılığı olarak gerçek ve tüzel kişilerden Yönetim Kurulunca uygun görülecek miktarda veya tarifelerine göre alınacak ücretler,
- Yayın ve TSE markasından sağlanacak gelirler,
- Her türlü yardım, bağış ve sair gelirler olarak sayılmıştır.

Gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması, gelirlerin tahakkuk ve tahsilinin yapılması, tüm istihkakların tahakkuku ve ödenmesi, kanuni beyannamelerin sürelerinde ilgili yerlere verilmesi, aylık ve yılsonu kesin mizanlarının düzenlenerek mali rapor hazırlanması, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yerine getirilmektedir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Gideri Türü	Başlangıç Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Harcama (TL)	Harcama/Yıl Sonu Ödeneği (%)
01	Personel Giderleri	960.637.000	1.443.257.000	1.392.589.191	96,49
02	Sosyal Güvenlik Giderleri	200.444.000	295.140.000	276.928.991	93,83
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	180.975.000	465.737.900	404.817.410	86,92
05	Cari Transferler	34.072.000	137.889.050	109.329.764	79,29

06	Sermaye Giderleri	280.000.000	1.428.889.831	1.354.526.590	94,80
Toplam		1.656.128.000	3.770.913.781	3.538.191.946	93,83

2023 yılında öngörülen başlangıç ödeneği 1.656.128.000 TL olup yıl içinde eklenen 2.114.785.781 TL ödenek ile toplam ödenek 3.770.913.781 TL olmuştur. Başlangıç ödeneklerinde en büyük payı %58,01 oranıyla personel giderleri ödenek kalemi oluşturmaktadır. Dönem sonu itibarıyla yılsonu ödenek toplamının %93,83'ü kullanılmıştır.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kodu	Bütçe Geliri Türü	Planlanan Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşen Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.248.425.000	2.315.562.015	185,48
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	381.931.000	1.274.912.000	333,81
05	Diğer Gelirler	25.772.000	31.896.277	123,76
Toplam		1.656.128.000	3.622.370.292	218,73

2023 mali yılı bütçe gelirleri tahmini 1.656.128.000 TL olup gerçekleşen gelir ise 3.622.370.292 TL olmuştur. Bütçe tahmini gelirinin 1.248.425.000 TL'si teşebbüs ve mülkiyet geliri (uygunluk belgesi ve kalite uygunluk belgesi, sistem belgelendirmesi, hizmet yeterlilik belgesi, ithalat belgesi hizmetleri, laboratuvar deney ücretleri, kurs, toplantı, seminer, eğitim faaliyetleri, araç proje tasdiki ve teknik hizmet ücretleri, şartname, form, kitap ve Türk standardı ve yabancı standart satış hizmetleri ve diğer hizmet gelirleri) olup oransal olarak gelirlerin %75,38'ini oluşturmaktadır. Tahmini gelirin 381.931.000 TL'si alınan bağış ve yardımlardan (Ankara Temelli yerleşkesinde inşaatı devam eden TSE Ankara Kalite Kampüsü Projesinde kullanılmak üzere hazine yardımı), 25.772.000 TL'si diğer gelirlerden (mevduat faizleri, aidat gelirleri, kişilerden alacaklar ve diğer çeşitli gelirler) oluşmaktadır. Yıl sonu itibarıyla bütçe gelirlerinin gerçekleşme oranı %218,73'dür.

Tablo 5: 2023 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri (TL)	Faaliyet Gelirleri (TL)	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu (TL)
2.337.322.098,31	4.295.076.074,94	1.957.753.976,63

Faaliyet sonuçları tablosuna göre TSE 2023 yılı faaliyet gideri 2.337.322.098,31 TL, net faaliyet geliri 4.295.076.074,94 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu 1.957.753.976,63 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

TSE'nin mali işlemleri Genel Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilke, standart ve usullere göre yürütmekte ve raporlanmaktadır.

Özel bütçeli kamu idaresi olan TSE, 01.01.2015 tarihinden itibaren yürürlükte olan ve Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmış 41 Sıra No'lu "Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planları"ndaki hesapları kullanmakta olup, Muhasebat Genel Müdürlüğü ile birlikte oluşturdukları detaylı bir hesap planı bulunmaktadır. Mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi ve Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi kullanılmaktadır.

Kurumsal kodu 40.22 olan kamu idaresinin muhasebe işlemlerini yürüten bir muhasebe birimi bulunmakta olup kodu 6818'dir. Kurumun merkez ve taşra olmak üzere toplam 27 harcama birimi bulunmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim; bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Özkaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ve idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, bu konudaki çalışmaların yeni tamamlanması (etik davranış ilkeleri ile Yönerge taslağının hazırlanmış olması ve İnsan Kaynakları Birimi tarafından planlı eğitimler kapsamında mevcut personelin bilgilendirilme çalışmasının önümüzdeki dönemde yapılacak olması) nedeniyle kısmen yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası; ikincil mevzuatta yer alan düzenlemelerle uyumun sağlanmaması yönüyle eksiklik içermektedir. TSE İç Kontrol Uyum Eylem Planı kapsamında, faaliyetlerin yürütülmesi ile ilgili hassas görevlerin belirlenmesi ve buna ilişkin prosedürlerin oluşturulması amacıyla Rehber hazırlamıştır. Hassas görevlerle ilgili Rehber, yönetim tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayınlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı, içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdarede iç kontrol risklerinin tanımlanmasıyla ilgili bazı çalışmalar (akreditasyon faaliyetleri kapsamında risk değerlendirmeleri-potansiyel çıkar çatışmaları analizleri) yapılmış olmakla beraber diğer birimler ve faaliyetler için riskler belirlenmemiştir. Akreditasyon çalışmaları kapsamında yapılan çalışmalar hariç iç kontrol risklerinin değerlendirilmesi yapılmadığından yapılan çalışmalar yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur, ancak uygulama açısından bazı eksiklikler vardır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları kısmen belirlenmiştir (akreditasyon faaliyetleri kapsamında kontrol faaliyetlerinin uygulanması ile ilgili sorumlular belirlenmiştir). Diğer kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare Faaliyet Raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. Ancak bu Faaliyet Raporu, mevzuatta öngörüldüğü şekilde 2024 yılının Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanmamıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'na raporlanmaktadır. İdarede 8 adet İç Denetçi kadrosu bulunmaktadır, dolu kadro sayısı 2'dir. Kurumda iç denetim birimi kurulmamıştır; İç Denetçiler, Rehberlik ve Denetim Kurulu Başkanlığı bünyesinde çalışmaktadır. İç Denetçilerin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türk Standardları Enstitüsü 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tahsisli Taşınmazların İz Bedeli ile Takip Edilmesi

TSE'ye tahsis edilmiş taşınmazların bir kısmının iz bedeli ile takip edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 45'inci maddesinde genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazların Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazların ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunacağı hüküm altına alınmıştır. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınır. Ancak;

a) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar,

b) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar,

ç) Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

ç) Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

d) Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazlar, iz bedeli üzerinden kayıtlara alınır." hükmü bulunmaktadır.

Adı geçen Yönetmelik'in 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında taşınmazların rayiç değerinin; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edileceği belirtilmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde iz bedeli, ekonomik ömrünü tamamladığı halde fiilen kullanılmasına devam edilen iktisadi kıymetler ile gerçek değeri tespit edilemeyen veya edilmesi uygun görülmeyen ancak, hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan ve muhasebe kayıtlarında yer verilen en düşük tutar olarak tanımlanmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, taşınmaz kaydına ilişkin yapılacak işlemlerde, tahsisli taşınmazların rayiç değerinin taşınmazın yönetiminde/kullanımında bulunan Kurum tarafından belirlenmesi gerekmektedir. Taşınmazların kaydına ilişkin Yönetmelik'te tahsisli taşınmazların rayiç bedelinin belirlenmesi esas alınmıştır. Ancak yapılan incelemede TSE'ye tahsisli taşınmazların büyük kısmının iz bedeli üzerinden takip edildiği görülmektedir. Muhasebede bir varlığın sadece kayda alınması yeterli olmayıp, ilgili varlığın gerçeğe uygun değer üzerinden kayda alınması ve nihayetinde mali tabloların ilgili varlık hesapları yönüyle gerçeği yansıtması esastır.

Kamu idaresi cevabında hizmet binası olarak TSE'ye tahsis edilen taşınmazlardan bazılarında taşınmazın tamamının değil de bir katının veya bir iki odasının tahsis edilmesi nedeniyle rayiç bedelinin tespit edilemediğini belirtmiştir. Taşınmazlarla ilgili cetvellerin incelenmesinden bu durumda bulunan 5 adet hizmet binası bulunduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda TSE'ye tahsisli taşınmazların rayiç bedelinin belirlenmesi uygun olacaktır.

BULGU 2: Taahhüt Hesaplarının Eksik Kullanılması

Yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen gider taahhütleri bedellerinin ve sözleşme yapılarak kiralanan hizmet binası kiralama giderlerinin bir kısmının Gider Taahhüt Hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin Taahhüt Hesaplarının yer aldığı 471-476'ncı maddelerindeki düzenlemelere göre, ihale yöntemleriyle ve/veya doğrudan temin ile işlemleri tamamlanarak sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ilgili kayıtlar yanında sözleşme bedelleri üzerinden 920 Gider Taahhütleri ve 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarında takip edilmesi ve girişilen bu gider taahhütlerine ait her türlü bilginin taahhüt kartlarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, TSE hizmet birimleri tarafından gerek 2023 yılı içerisinde gerekse daha önceki yıllarda ihale ya da doğrudan temin ile alım işlemleri gerçekleştirilmek suretiyle sözleşmeye bağlanan ve ödemeleri 2023 yılında devam eden hizmet alımlarının (yemek hizmeti alımı, binek araç kiralama hizmeti alımı) ve önceki yıllarda sözleşme yapılarak kiralanan hizmet binası kiralama giderlerinin ilgili taahhüt hesaplarına kısmen alındığı görülmüştür.

Sözleşmeye bağlanmak suretiyle girişilen tüm gider taahhütlerinin 920 ve 921 no.lu hesapların kullanılması suretiyle muhasebeleştirilmesi ve düzenlenecek olan taahhüt kartlarına kaydedilmesi uygun olacaktır.

BULGU 3: Dövizlerin Günlük Değerlemeye Tabi Tutulmaması

105 Döviz Hesabının incelenmesinde dövizlerin günlük değerlemeye tabi tutulmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Döviz hesabına İlişkin işlemler" başlıklı 27'nci maddesinin 3'üncü fıkranın (g) kısmında konvertibl dövizlere ilişkin olarak, genel bütçe kapsamındaki idareler dışında kalan merkezi yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerinin muhasebe birimlerinde kuruma ait konvertibl dövizlerin gün sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlemeye tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan hükme göre Kurumun dövizlerinin (dolar,euro) günlük olarak değerlemeye tabi tutulması gerekirken aylık olarak değerlemeye tabi tutulduğu görülmüştür. Mevzuata uygunluk açısından konvertibl dövizlerin günlük değerlemeye tabi tutulması uygun olacaktır.

BULGU 4: Verilen Hizmetlerin Karşılığı Olarak Müşteriler Tarafından Yapılan Ücret ve Avans Ödemelerinin Tamamında Kurumsal Tahsilat Sisteminin Kullanılmaması

Hizmet bedellerine ilişkin olarak müşteriler tarafından yapılan ücret ve avans ödemelerinin büyük bir kısmında kurumsal tahsilat sistemi yerine bankadan EFT ve havale yönteminin kullanılması nedeniyle kurumun banka hesaplarına çok sayıda hatalı ücret ve avans ödemesi yapıldığı ve buna ilişkin çok sayıda iade işlemi yapılmak zorunda kalındığı tespit edilmiştir.

TSE 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 550'nci maddesine göre tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen özel bütçeli bir kamu kurumudur. Kararname'nin Enstitünün gelirlerini düzenleyen 563'üncü maddesi kapsamında gerçek ve tüzel kişilere ücret karşılığında verilen hizmetlerden alınan ücretler, kurumun gelirlerinin önemli bir kısmını teşkil etmektedir.

TSE'nin gerçek ve tüzel kişilere verdiği hizmetlerin ücret tarifesi ilgili birimlerin önerisi üzerine Yönetim Kurulu tarafından belirlenmektedir. Sunulan hizmetlerden yararlanmak isteyen müşteriler başvuru yaptıktan sonra hizmetin türüne göre varsa avans ödemesi yapmakta,

hizmet tamamlandıktan sonra fatura bedelinin kalan kısmını ödemekte veya avans ödemesi istenmiyorsa doğrudan hizmetin fatura bedelini ödemektedir.

TSE sunmuş olduğu hizmetlerin karşılığında ücret ve avans tahsilatı yaparken iki yöntem kullanılmaktadır:

1-Kurumsal tahsilat sistemi: Fatura bedelleri ve avans tahsil edilirken müşterilerin yapacakları ödemeleri otomatik hale getiren sistemdir. Müşteri ödeme yaparken fatura numarasını veya sipariş numarasını girdiğinde ödeme tutarı ve müşteri bilgisi otomatik olarak çıkmaktadır. Bu sistemde ödemeler müşteri cari hesaplarına banka sistemi üzerinden otomatik olarak kaydedildiği için personele ihtiyaç kalmamaktadır ve personel hatası ortadan kalkmaktadır.

2-Bankadan EFT/havale: Ödeme tutarı ve müşteri bilgisi manuel olarak girilerek kurumun banka hesabına ödeme yapılmaktadır. Yapılan ödemeler müşterilerin cari hesaplarına personel tarafından manuel olarak kaydedilmektedir. Bu yöntemde müşteriler tarafından hatalı veya mükerrer ödeme yapılabilmektedir. Ayrıca personel işlem hatasından dolayı ödemenin yanlış müşterinin cari hesabına kaydedilmesi, ödemelerin açıklama kısmında müşteri (firma/kişi) bilgisi olmadığı için cari hesap aktarımının yapılamaması gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Yapılan incelemelerde müşteriler tarafından avans ve ücret ödemelerinin büyük kısmının (yaklaşık %70 oranında) bankadan EFT ve havale yöntemiyle yapıldığı görülmüştür. Bu yöntemin kullanılması nedeniyle başvuru sahiplerince kurumun banka hesaplarına avans veya fatura bedelinin sehven fazla yatırıldığı, başvuruda bulunmadan avans yatırıldığı, mükerrer ödeme yapıldığı pek çok örnekle karşılaşılmıştır. Dolayısıyla da söz konusu hatalı ödemelerden kaynaklı olarak müşterilere çok fazla sayıda iade işlemi yapılmıştır.

Sonuç olarak hizmet bedelleri ve avansların tahsilinde kurumsal tahsilat sisteminin tam olarak uygulamaya geçirilmesinin alacakların takip ve tahsilindeki aksaklıkları gidereceği ve kontrol riskini en düşük düzeye indireceği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Otomotiv Test Merkezi İçin Tahsis Edilen Taşınmazın Fuzuli Şağiller Tarafından İşgal Edilmesi

TSE tarafından yapılması planlanan Yenişehir Otomotiv Test Merkezi projesinin yapılamadığı, bu amaçla tahsis edilen taşınmazın fuzuli şağiller tarafından işgal edildiği ve işgal

üzerine ecrimisil alınarak bu uygulamaya süreklilik kazandırıldığı tespit edilmiştir.

Yenişehir TSE Otomotiv Test Merkezi yapımı için seçilen arazinin sınırları Bakanlar Kurulunun 24.11.2014 tarih ve 2014/7040 sayılı Acele Kamulaştırma Kararı ile belirlenmiştir. Böylece Bursa İli Yenişehir İlçesi sınırları içinde yer alan, 3.236.695,76 m²'si Hazine, 1.121.903,43 m²'si ise TSE mülkiyetinde olan 4.358.599,19 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde Otomotiv Test Merkezi (Kara Araçları Test Merkezi) projesi ile ilgili olarak gerekli işlemler tamamlanmıştır. Ancak aradan 9 yıldan fazla bir süre geçmiş olmasına rağmen proje ile ilgili olarak herhangi bir gelişme olmamış bu amaçla tahsis edilen taşınmaz (arazi) boş kalmıştır. Fiilen boş kalan taşınmazın fuzuli şagiller tarafından işgal edilerek tarımsal faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede, fuzuli şagillerin tespiti ve ecrimisil tahsilatı için Yenişehir Kaymakamlığı Milli Emlak Şefliği ile yazışmalar yapıldığı, Hazine adına ecrimisil tahakkuk ettirildiği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinde, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişiler tarafından işgali üzerine, fuzuli şagilden tespit ve takdir edilecek ecrimisil bedelinin isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için Hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmadığı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, ecrimisil bir taşınmaz yönetim biçimi olmayıp, idare tarafından taşınmazın üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilmesine yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Kamu idaresinin mülkiyet veya kullanımında bulunan taşınmazlara yönelik olarak ecrimisil alınarak işgalin devam etmesi ve taşınmazın tahliyesine yönelik hükümlerin uygulanmaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Otomotiv Test Merkezi için Hazine arazisi, her türlü hukuki ve maddi sorunların Enstitü tarafından çözülmesi kaydıyla tahsis edilmiştir. Hazine arazisi üzerinde 213.577 m²'lik kısmı için Hazine ve Maliye Bakanlığı ile özel bir Şirket arasında 30 yıl süreli irtifak hakkı sözleşmesi bulunmaktadır. İlgili şirket, irtifak/üst hakkı kamulaştırma kararına karşı dava açmış olup tahsis gereği davada TSE davalı olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi cevabında Yenişehir Otomotiv Test Merkezi projesinin yapımı için

3.236.695,76 m²'si Hazine tarafından tahsis edilen, 1.121.903,43 m²'si ise TSE tarafından kamulaştırılan toplam 4.358.599,19 m² yüzölçümlü taşınmaz için fuzuli şağillere ecrimisil uygulaması yapılarak gelir elde edilmesinin mevzuata aykırı olacağını ifade etmiştir. Cevapta ayrıca 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinden bahisle işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edildiğinde araziyi korumak için çitle çevrilerak muhafaza altına alınması gerektiği, bu uygulamaların ise oldukça yüksek bir maliyet gerektirdiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Otomotiv Test Merkezinin yapımının gerçekleşmemesi, bu merkez için ayrılan arazinin işgal altında olması ve idarenin aleyhine yüksek miktarda irtifak hakkı davasına konu olması nedeniyle kamulaştırma kararının gözden geçirilmesi, ecrimisilin yönetim biçimine dönüştürülmemesi ve taşınmazın tahliyesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Bazı Hizmetlere Ait Ücretlerin Tahsil Edilememesi Sonucu Açılan İcra ve Dava Dosya Sayılarının Sürekli Artması

TSE tarafından verilen bazı hizmetlere ait ücretlerin tahsilatında aksaklıklar yaşandığı, zamanında tahsil edilemeyen bu alacakların takibine ilişkin dava ve icra dosyalarının sürekli arttığı ve takip ve tahsil işlemleri için yüksek tutarlarda giderlere katlanılmak zorunda kalındığı tespit edilmiştir.

TSE 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 550'nci maddesine göre tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen özel bütçeli bir kamu kurumudur. Kararnamenin Enstitünün gelirlerini düzenleyen 563'üncü maddesi kapsamında gerçek ve tüzel kişilere ücret karşılığında verilen hizmetlerden alınan ücretler, kurumun gelirlerinin önemli bir kısmını teşkil etmektedir.

TSE'nin gerçek ve tüzel kişilere verdiği hizmetlerin ücret tarifesi, ilgili birimlerin önerisi üzerine Yönetim Kurulu tarafından belirlenmekte; bu tarifeye göre verilen bazı hizmetlerin (deney vb.) ücreti peşin olarak, hizmet gerçekleştirilmeden önce, bazı hizmetlerin ücreti (TSE belge ücreti, hizmet yeterlilik belge ücreti, asansör muayene ücreti vb.) ise hizmet yapıldıktan sonra tahsil edilmektedir. Ancak gerçekleştirildikten sonra ücreti tahsil edilen hizmetlerden bazılarının ücretinin süresinde tahsil edilemediği ve icra ve dava konusu olan alacakların sayısının giderek arttığı görülmektedir.

TSE özel hukuk hükümlerine tabi bir kamu kurumu olduğundan, hizmetlerinden doğan

alacaklar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun kapsamında kamu alacağı niteliğinde değildir. Bu nedenle ilgili alacaklar hakkında 2004 sayılı İcra İflas Kanunu kapsamında genel haciz yolu ile icra takibi yapılmaktadır. Alacakların tahsili için açılan icra dosyalarının büyük kısmı yapılan tahsilat neticesinde kapanmaktadır. Ancak 2023 yılı sonu itibarıyla 11.958 adet icra dosyası açık bulunmaktadır.

Kurumda icra dosyalarının takibi için bir birim oluşturulmuş olmakla birlikte, dosya sayısının kurum avukatlarının kapasitesinin çok üzerinde olması nedeniyle kurum dışından çok sayıda avukatla sözleşme yapılmak zorunda kalınmıştır.

Kurumun verdiği hizmetlerin ücretlerinin tamamının peşin tahsil edilememesi, alacakların takibi için önemli bir mesai ve çaba harcanmasını; ayrıca icra masrafı, avukat vekalet ücreti, dava gideri gibi maliyetlerin kurum bütçesine önemli bir ilave yük getirmesini kaçınılmaz kılmıştır. Ayrıca yapılan incelemelerde açık olan icra dosyalarından bazılarında alacağın tahsilinin imkânsız hale gelmiş olduğu, buna rağmen icra dosyalarının yenilenmesi için masraf yapılmaya devam edildiği görülmüştür.

Kendi öz gelirleri ile bütçesinin tamamını oluşturan TSE'nin kapasitesini ve kaynaklarını verimli ve etkin kullanmasını sınırlandıran bu durum, kamu hizmetlerinin fiyatlandırılmasında uyulması gereken temel ilkelere ve buna ilişkin düzenlemelere de aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında açık halde bulunan 11958 icra dosyasının UYAP üzerinden incelenmesine başlanmış olduğunu, tahsil imkanı bulunmayan dosyalara yenileme masrafı yapılmaması için ödemedен aciz belgesi alınması ve ilerleyen süreçlerde bu belgeye istinaden işlemlerin gerçekleştirilmesinin planlandığı belirtilmiştir. Cevapta ayrıca peşin tahsilin mümkün ya da uygun olmadığı durumların asgariye indirilmesi ve müşteri kaybına maruz kalınmaksızın, basiretli tacir anlayışıyla, dijital dönüşüm yöntemleri kullanılarak, kamu yararı ve hizmetin gerekleri doğrultusunda analiz ve sürekli iyileştirme çalışmalarına devam edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak ücreti mukabili sunulan hizmet bedellerinin peşin tahsil edilmesini sağlayacak, peşin tahsilinin mümkün ya da uygun olmadığı durumlar için de hizmet bedellerinin belirlenmiş süre içinde tahsilini güvence altına alacak sistem ya da mekanizmaların oluşturularak, hukuken tahsili imkânsız hale gelen alacakların takibinden vazgeçilmesi ve mevcut birikmiş alacakların takip ve tahsiline ilişkin süreçlerin de hızlı ve etkili şekilde işletilmesini sağlayacak tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 7: Bazı Hizmetlerin Belirlenen Sürelerde Yerine Getirilmemesi Nedeniyle İdari Para Cezası Ödenmesi

TSE'nin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından;

a) Servis olarak yetkilendirildiği akaryakıt ve LPG istasyonlarına ait ölçü aletlerinin muayene hizmetlerini yerine getirirken,

b) A Tipi Muayene Kuruluşu olarak yetkilendirildiği asansör muayene hizmetlerini yerine getirirken,

bazı illerde muayenelerin yapılması sürelerinde gecikmeler yaşandığı tespit edilmiştir.

a) 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'na göre ölçü aletlerinin muayene, tamir ve ayarları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yetkilendirilen servisler tarafından yapılmakta olup, bu kapsamda 11.10.2019 tarihli ve 30915 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Dışındaki Sıvılar İçin Ölçme Sistemleri İle Bazı Ölçü Ve Tartı Aletlerinin Muayene Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (j) bendinde, Yönetmelik'te geçen "Servis" kavramının; "Ölçü aletlerinin muayenesi ile ilgili işlemleri gerçekleştirmek üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen Türk Standartları Enstitüsünü (TSE)" ifade ettiği belirtilerek Türk Standartları Enstitüsü, su dışındaki sıvılar için ölçme sistemleri ile bazı ölçü ve tartı aletlerinin muayenesi için servis olarak yetkilendirilmiştir.

3516 sayılı Ölçüler ve Ayarlar Kanunu'nun 15'inci maddesinin (h) bendi ile ölçü aletlerinin muayenelerini veya tamir ve ayarlarını yapmak için Bakanlık tarafından yetkilendirilen servislerin yetki kapsamındaki hizmetlerde ilgili kanun ve yönetmeliklere aykırı faaliyette bulunmaları yasaklanmıştır.

b) Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akreditasyon alan TSE, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 04.05.2018 tarih ve 30411 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin (c) bendinde tanımlanan A Tipi Muayene Kuruluşu olarak yetkilendirilmiştir. Bu yetkiye istinaden de bazı idareler (Belediyeler ve belediye sınırları dışında kalan alanlardaki yapılar için il özel idareleri) ile protokol imzalamıştır.

Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nde periyodik kontrol dönemi ve yaptırma sorumluluğu, periyodik kontrol esasları, periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi, periyodik kontrol sonuçlarının değerlendirilmesi, protokolün yaptırılmasına ilişkin tedbirler, mesleki sorumluluk sigortası, veri tabanı gibi hususlar ile birlikte yetkilendirilen A Tipi Muayene

Kuruluşunun yükümlülükleri ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Ayrıca Yönetmeliğin “İdari Tedbirler” başlıklı 17’nci maddesinin ilk fıkrasında ise bu Yönetmeliğe aykırı hareket ettiği belirlenen A tipi muayene kuruluşuna Bakanlık tarafından gerekli idari tedbir/tedbirler uygulanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde bazı İl Koordinatörlüklerinde gerek akaryakıt ve LPG istasyonlarına ait ölçü aletleri, gerekse asansör muayene hizmetleri yerine getirilirken, personel sayısı yetersizliğinden kaynaklanan nedenlerle sürelere uyulamamış olup anılan mevzuat hükümlerine istinaden Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından idari para cezası uygulandığı görülmüştür.

TSE hizmet ve görevlerini merkez ve taşra teşkilatında 1398 kadrolu ve 1465 diğer (sürekli işçi, sözleşmeli bilişim personeli, inceleme elemanı, heyet üyesi) personel olmak üzere toplam 2863 çalışan ile gerçekleştirmektedir. Kurumun çalışan sayısı, hizmet ve görevlerin yerine getirilmesinde yetersiz kalmaktadır. Personel sayısının yetersizliği nedeniyle bazı hizmetlerin yerine getirilmesinde gecikmeler yaşanmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; TSE tarafından verilen hizmetlerin tekel niteliğinde olmadığı, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının aksine özel sektörle serbest piyasa koşullarında rekabete açık durumda olduğu, yürütülen hizmetlerde rekabet edebilmek için nitelikli ve alanında uzman personel istihdam etmek gerektiği, hal böyle olunca da asansör ve ölçü aletleri muayenesi ve benzeri projelerde çalışacak inceleme elemanı alımları için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında izin alınması gerektiği ancak 2021 yılında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Genelgesi uyarınca yeni personel alım imkanlarının çok azaldığı, gelinen süreçte 17.07.2023 tarihli ve E-39455999-902.01-181507 sayılı yazı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı aracılığıyla Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığından 264 adet personel talebinde bulunulduğu, ayrıca bu süreçte yine 15-19.04.2024 tarihleri arasında da daha önce izinleri alınan 34 kadrolu personel alımı için sınavlar yapıldığı ve işe alım sürecininin devam ettiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak sözü edilen muayene hizmetlerinde idari para cezası kesilmemesi için hizmetlerin süresi içerisinde yapılmasını sağlayacak sayıda personel istihdam edilmesine yönelik önlemlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Alınan Avanslar İçin Etkin Bir Takip Sisteminin Bulunmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Aynı hususta 2023 yılında bulgu yazıldı.
Dövizlerin Günlük Değerlemeye Tabi Tutulmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Aynı hususta 2023 yılında bulgu yazıldı.
Taahhüt Hesaplarının Kullanılmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	Aynı hususta 2023 yılında bulgu yazıldı.